

**0-6 YAŞ ARASI ÇOCUKLARIN GELİŞİM DÜZEYLERİ İLE
ANNELERİNİN AİLE İŞLEVLERİ VE YAŞAM DOYUMLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Hazırlayan

Nimet GÜNEŞ

Danışman

Öğr. Gör. Dr. Haktan DEMİRCİOĞLU

Sunum planı

- Kapsam
- Tanımlar
- Gereç ve Yöntem
- Bulgular
- Sonuç ve Öneriler

KAPSAM

- 0-6 yaş bebeklik ve çocukluk donemi
  - Yetiřkinlięe zemin hazırlar
  - Ekonomik kazanç

- Anneler
  - Birincil bakım veren
  - Aile iřlevi
  - Yaşam doyumu

TANIMLAR

- Gelişim
  - Motor gelişim (kaba ve ince motor)
  - Bilişsel gelişim
  - Dil gelişimi
  - Sosyal-duygusal gelişim
  - Öz bakım gelişimi

TANIMLAR

- Aile İşlevleri

- Aile bütünlüğü ve uyumu
- Ailenin görev ve sorumlulukları
- Rol ve aile içindeki ilişki / iletişim
- Problemleri çözme becerileri
- Davranışlarını kontrol etmeleri
- Duygusal tepki verebilmeleri
- Gereken ilgiyi göstermeleri

- Sağlıklı Aile İşlevleri
- Sağlıksız Aile İşlevleri

TANIMLAR

- Yaşam Doyumu
  - Önemli görülen değer ve kriterler
  - Hayatını değiştirmesi
  - Olumlu tutum

GEREÇ VE YÖNTEM

- Araştırma Modeli
  - İlişkisel tarama modeli
(iki veya daha fazla değişken)

GEREÇ VE YÖNTEM

- Evren
  - Kontrol listesi (Risk Tarama Formu)
  - Bursa / Nilüfer İlçesindeki 29 Aile Sağlığı Merkezi (ASM)
  - Akçalar ASM ve Işıktepe ASM
  - Sağlık Bakanlığı Sağlık-Net Karar Destek Sisteminden (KDS)
  - Evren sayısı: 566 çocuk ve onların anneleri

GEREÇ VE YÖNTEM

- Örneklem
  - % 5 hassasiyet ve % 95 güven aralığına
  - Örneklem: 240 çocuk ve onların anneleri
  - Basit tesadüfi örnekleme yöntemi

GEREÇ VE YÖNTEM

- Örneklem

- ASM'lerde kayıtlı bazı çocukların mahalle veya şehir dışı kayıt olması
- Bazı çocukların engelli (tanı koyulmuş bir hastalık/sendrom) olması
- Bazı çocukların yabancı uyruklu olması / Türkçe bilmemesi
- Bazı annelerin ve çocuklarının hem ASM'ye gelmemesi hem de ev adreslerine / telefon numaralarına ulaşılamaması
- Bazı annelerin ise çalışmaya katılmayı kabul etmemesi

nedenleriyle araştırma örneklemini 201 anne ve 0-6 yaş arası çocukları oluşturmuştur

GEREÇ VE YÖNTEM

- Veri Toplama Araçları
  - Aile Bilgi Formu
  - Aile Deęerlendirme Ölçeęi (ADÖ)
  - Yaşam Doyumu Ölçeęi (YDÖ)
  - Ankara Gelişim Tarama Envanteri (AGTE)
  - Denver II Gelişimsel Tarama Testi

GEREÇ VE YÖNTEM

- Veri Toplama Süreci
  - Etik Kurul İzni
  - Bursa Halk Sağlığı Müdürlüğünden (Bursa Sağlık Müdürlüğü)
“Anket İzni” ve “Araştırma İzni”
  - Ağustos 2016 ile Şubat 2017 tarihleri arasında

GEREÇ VE YÖNTEM

- Veri Toplama Süreci
  - ASM ile işbirliği içerisinde ev ziyaretleri yapılarak
  - ASM'ye başvuran aileler ve 0-6 yaş arası çocuklarına ulaşılarak
  - 151 aileye ev ziyareti yapılmış ve 50 aileye ise ASM'de ulaşılmıştır
  - Form, ölçek ve testler; aile ve çocuklarla birebir görüşülerek uygulanmıştır
  - Görüşmeler 30-60 dakika

GEREÇ VE YÖNTEM

- Veri Toplama Süreci
  - Anneler araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve onayları alınmıştır
  - Ev ziyareti yapılarak ulaşılan anne ve çocuklar için
    - Önceden telefon edilmiş
    - Araştırmanın detayları anlatılmış
    - Onayları alındıktan sonra ev ziyareti yapılmıştır

Tablo 3.1. Araştırmaya katılan çocukların demografik bilgileri.

Tablolar	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kız	102	50.7
	Erkek	99	49.3
Yaş	0-12 ay	38	18.9
	13-24 ay	39	19.4
	25-36 ay	37	18.4
	37-48 ay	33	16.4
	49-60 ay	32	15.9
	61-72 ay	22	10.9
Okul öncesi eğitim alma durumları	Alıyor	31	15.4
	Almıyor	170	84.6
Doğum sıraları	1	72	35.8
	2	82	40.8
	3	43	21.4
	4	4	2.0

BULGULAR

Tablo 4.5. Çocukların yaşlarına göre AGTE gelişim sonucunun “normal” ve “normal olmayan” sonuçlarının yaygınlığı.

Yaş	Normal		Normal Olmayan	
	f	%	f	%
0-12 ay	34	89,5	4	10,5
13-24 ay	34	87,2	5	12,8
25-36 ay	25	67,6	12	32,4
37-48 ay	25	75,8	8	24,2
49-60 ay	29	90,6	3	9,4
61-72 ay	15	68,2	7	31,8
Toplam	162	80,6	39	19,4

BULGULAR

Tablo 4.8. Çocukların yaşlarına göre Denver II sonucunun “normal” ve “normal olmayan” sonuçlarının yaygınlığı.

Yaş	Normal		Normal Olmayan*	
	f	%	f	%
0-12 ay	35	92,1	3	7,9
13-24 ay	27	69,2	12	30,8
25-36 ay	30	81,1	7	18,9
37-48 ay	22	66,7	11	33,3
49-60 ay	22	68,8	10	31,3
61-72 ay	20	90,9	2	9,1
Toplam	156	77,6	45	22,4

*Denver II sonucu “şüpheli” ve “anormal” olan çocuklar bu başlık altında toplanmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 4.11. AGTE gelişim durumları ve Denver II gelişim durumları arasındaki McNemar testi.

AGTE Gelişim Sonucu	Denver II Gelişim Sonucu*						p
	Normal		Normal olmayan		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	
Normal	133	66,2	29	14,4	162	80,6	0.488
Normal olmayan	23	11,4	16	8	39	19,4	
Toplam	156	77,6	45	22,4	201	100	

*Denver II sonucu “şüpheli” ve “anormal” olan çocuklar bu başlık altında toplanmıştır.

BULGULAR

Tablo 4.16. Denver II gelişim sonucu ve AGTE gelişim alanları sonuçları ile ADÖ Problem Çözme puan ortalamaları arasındaki Mann-Whitney U testi sonuçları.

Gelişim Alanı	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	z	p
AGTE Dil-Bilişsel Gelişim	Normal	178	1,6	1,5	1	3,5	0,52	97,75	-2,223	0,026*
	Normal Olmayan	23	1,8	1,8		3,5	0,63	126,17		
AGTE İnce Motor Gelişim	Normal	146	1,6	1,5	1	3,5	0,55	103,30	-0,919	0,358
	Normal Olmayan	55	1,6	1,5		3	0,52	94,88		
AGTE Kaba Motor Gelişim	Normal	187	1,6	1,5	1	3,5	0,54	100,37	-0,567	0,571
	Normal Olmayan	14	1,6	1,6		3	0,58	109,46		
AGTE Sosyal Beceri-Öz Bakım Gelişimi	Normal	185	1,6	1,5	1	3,5	0,54	101,16	-0,133	0,894
	Normal Olmayan	16	1,6	1,5		3,5	0,61	99,16		
AGTE Genel Gelişim	Normal	162	1,6	1,5	1	3,5	0,52	101,44	-0,219	0,827
	Normal Olmayan	39	1,7	1,6		3,5	0,60	99,18		
Denver II Genel Gelişim	Normal	156	1,6	1,5	1	3,5	0,55	100,50	-0,229	0,819
	Normal Olmayan	45	1,7	1,6		3	0,50	102,74		

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.24. Denver II genel gelişim sonucu ve AGTE gelişim durumları ile ADÖ Gereken İlgili Gösterme puan ortalamaları arasındaki Mann-Whitney U testi sonuçları.

Gelişim Alanı	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	z	p
AGTE Dil- Bilişsel Gelişim	Normal	178	1,9	1,8	1	3,2	0,41	98,11	-1,976	0,048*
	Normal Olmayan	23	2,1	2	1,5	3	0,43	123,35		
AGTE İnce Motor Gelişim	Normal	146	1,9	1,8	1	3,2	0,42	99,86	-0,457	0,648
	Normal Olmayan	55	1,9	2	1,4	3,1	0,39	104,03		
AGTE Kaba Motor Gelişim	Normal	187	1,9	1,8	1	3,2	0,41	100,89	-0,101	0,920
	Normal Olmayan	14	1,9	1,9	1,2	2,8	0,52	102,50		
AGTE Sosyal Beceri-Öz Bakım Gelişimi	Normal	185	1,9	1,8	1	3,2	0,42	101,73	-0,608	0,543
	Normal Olmayan	16	1,9	1,8	1,4	2,7	0,36	92,59		
AGTE Genel Gelişim	Normal	162	1,9	1,8	1	3,2	0,43	99,73	-0,634	0,526
	Normal Olmayan	39	1,9	2	1,2	3	0,38	106,26		
Denver II Genel Gelişim	Normal	156	1,9	1,8	1,1	3,2	0,40	99,83	-0,536	0,592
	Normal Olmayan	45	1,9	2	1	3,1	0,47	105,06		

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.29. Denver II alt gelişim alanları durumları ile ADÖ Genel İşlevler puan ortalamaları arasındaki Kruskal-Wallis H testi sonuçları.

Denver II	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	H	p	İkili Karşılaştırma
Dil Gelişim	Normal	175	1,5	1,5	1	3,2	0,49	99,14	1,417	0,492	
	Uyarı	16	1,6	1,5	1	3	0,55	114,69			
	Gecikme	10	1,7	1,4	1	3,5	0,77	111,65			
İnce Motor Gelişim	Normal	188	1,5	1,5	1	3,5	0,52	100,78	0,543	0,762	
	Uyarı	5	1,3	1,5	1,1	1,5	0,19	89,90			
	Gecikme	8	1,6	1,5	1	2,5	0,54	113,19			
Kaba Motor Gelişim	Normal	185	1,4	1,5	1	3,2	0,47	98,21	6,328	0,042*	1-3
	Uyarı	8	1,7	1,6	1	3	0,73	119,63			
	Gecikme	8	2	1,8	1,2	3,5	0,85	147,00			
Kişisel-Sosyal Gelişim	Normal	165	1,5	1,4	1	3,5	0,52	97,99	2,854	0,240	
	Uyarı	21	1,6	1,6	1	2,5	0,42	119,67			
	Gecikme	15	1,6	1,5	1	3,2	0,60	107,97			

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.36. Çocukların demografik bilgilerine göre AGTE dönüştürülmüş T puanı ortalamaları arasındaki Mann-Whitney U testi sonuçları.

Tablolar	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	z	p
Okul öncesi eğitim durumu	Gidiyor	31	50,32	50	30	73	8,98	124,74	-2,475	0,013*
	Gitmiyor	170	46,15	45	23	62	6,92	96,67		
Cinsiyet	Kız	102	46,41	46	27	62	6,76	98,70	-0,571	0,568
	Erkek	99	47,19	46	23	73	8,03	103,37		

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.42. Annelerin demografik bilgilerine göre ADÖ toplam puan ortalamaları arasındaki Kruskal-Wallis H testi sonuçları.

Tablolar	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	H	p	İkili karşılaştırma	
Yaş	25 yaş ve altı	39	1,6	1,6	1,2	2,7	0,35	96,82	0,918	0,821		
	26-30 yaş	69	1,7	1,6	1,1	2,9	0,31	104,96				
	31-35 yaş	54	1,7	1,6	1,2	2,8	0,43	96,80				
	36 yaş ve üstü	39	1,7	1,7	1,2	2,9	0,41	104,00				
Evlenme yaşı	20 yaş ve altı	79	1,7	1,6	1,2	2,9	0,37	103,46	2,180	0,536		
	21-25 yaş	89	1,6	1,6	1,1	2,7	0,34	95,05				
	26-30 yaş	27	1,8	1,6	1,2	2,9	0,48	109,89				
	31 yaş ve üstü	6	1,7	1,7	1,3	1,9	0,22	116,92				
Eğitim durumu	Okur-yazar değil	6	2,1	2,3	1,6	2,7	0,45	155,17	18,864	*0,004	1-2	
	Okur-yazar	2	1,6	1,6	1,5	1,7	0,14	90,25				1-4
	İlkokul	49	1,8	1,7	1,3	2,9	0,49	115,98				1-6
	Ortaokul	65	1,7	1,7	1,2	2,7	0,30	103,55				3-5
	Lise	53	1,5	1,6	1,1	2,2	0,26	85,04				3-6
	Üniversite	20	1,5	1,6	1,2	2,3	0,27	73,95				4-6
	Üniversite üstü	6	1,8	1,8	1,3	2,3	0,36	131,58				6-7

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.42. (Devam) Annelerin demografik bilgilerine göre ADÖ toplam puan ortalamaları arasındaki Kruskal-Wallis H testi sonuçları.

Tablolar	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	H	p	İkili karşılaştırma				
Meslek	İşçi	15	1,8	1,7	1,2	2,9	0,59	15,73	0,735	0,391					
	Kamu görevlisi	13	1,6	1,6	1,3	2,3	0,28	13,08							
	Serbest meslek	8	1,4	1,4	1,2	1,7	0,20								
Aylık ortalama gelir	1500 TL ve altı	78	1,9	1,7	1,3	2,9	0,42	127,35	39,081	0,000*	1-2				
	1501-2500 TL	71	1,5	1,6	1,1	2,2	0,21	76,63				1-5			
	2501-3500 TL	21	1,7	1,6	1,2	2,7	0,42	98,26					2-4		
	3501-4500 TL	8	1,8	1,7	1,5	2,3	0,31	133,63						4-5	
	4501-5500 TL	11	1,4	1,5	1,2	1,6	0,15	52,82							5-6
	5501 TL ve üstü	12	1,6	1,6	1,3	2,3	0,28	101,08							
Aile Yapısı	Çekirdek	14	1,7	1,6	1,2	2,8	0,34	100,93	0,030	0,985					
	Geniş	8	1,7	1,6	1,1	2,9	0,43	100,94							
	Boşanmış	51	2,1	2,1	1,3	2,9	1,13	108,00							
Sahip olunan çocuk sayısı	1	51	1,7	1,6	1,2	2,9	0,33	102,11	4,327	0,228					
	2	86	1,6	1,6	1,1	2,9	0,33	92,58							
	3	58	1,8	1,7	1,2	2,9	0,41	112,90							
	4	6	1,8	1,5	1,3	2,8	0,72	97,25							

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.43. Annelerin demografik bilgilerine göre ADÖ toplam puan ortalamaları arasındaki Mann-Whitney U testi sonuçları.

Tablolar	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	z	p
Çalışma durumları	Çalışıyor	36	1,6	1,6	1,2	2,9	0,45	90,90	-1,157	0,247
	Çalışmıyor	165	1,7	1,6	1,1	2,9	0,35	103,20		
Sağlık güvence durumu	Var	172	1,6	1,6	1,1	2,9	0,36	97,24	-2,249	0,025*
	Yok	29	1,8	1,8	1,3	2,8	0,42	123,33		

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.46. (Devam) Annelerin demografik bilgilerine göre YDÖ puan ortalamaları arasındaki Kruskal-Wallis H testi sonuçları.

Tablolar	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	H	p	İkili karşılaştırma
Aylık ortalama gelir	1500 TL ve altı	78	19,43	21,5	5	33	7,81	74,67	33,489	0,000*	1-2
	1501-2500 TL	71	25,04	26	5	35	7,03	115,50			1-3
	2501-3500 TL	21	25,38	27	13	34	6,79	117,90			1-5
	3501-4500 TL	8	20,50	21	10	33	8,51	82,69			1-6
	4501-5500 TL	11	29,72	32	23	35	4,14	153,86			2-5
	5501 TL ve üstü	12	25,83	26	12	33	5,65	120,54			4-5
Aile Yapısı	Çekirdek	148	23,65	24	6	35	7,13	104,30	5,164	0,076	
	Geniş	51	21,74	23	5	29	9,07	94,68			
	Boşanmış	2	9	9	5	13	5,65	18,00			
Sahip olunan çocuk sayısı	1	51	23,70	26	5	35	7,42	106,93	1,229	0,746	
	2	86	23,34	24	5	35	7,35	101,84			
	3	58	22,13	23	7	35	8,28	94,75			
	4	6	21,16	24,5	6	33	12,67	98,92			

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.50. YDÖ ve ADÖ ile AGTE dönüştürülmüş T puanı arasındaki korelasyon ilişkisi.

	AGTE dönüştürülmüş T Puanı	p
YDÖ	0,037	0,603
PÇ	-0,040	0,576
İ	-0,007	0,920
R	-0,135	0,057
DTV	-0,019	0,793
GİG	-0,140	0,048*
DK	-0,126	0,056
Gİ	-0,027	0,708
ADÖ Toplam	-0,085	0,229

İlişki Kuvvetleri

0.00-0.19 Çok zayıf

0.20-0.39 Zayıf

0.40-0.69 Orta

0.70-0.89 Kuvvetli

0.90-1.00 Çok kuvvetli

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.52. Annelerin eşlerinin çocukları ile ilgilenmelerine ilişkin algıları ile ADÖ toplam puan ortalamaları arasındaki Kruskal Wallis H testi sonuçları.

Tablolar	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	H	p	İkili karşılaştırma
Annelerin Eşlerinin Çocukları ile İlgilenmelerine İlişkin Algıları	Çok kötü	6	2,2	2,5	1,3	2,9	0,74	135,50	21,969	0,000*	2-4 2-5 3-4 3-5
	Kötü	5	2,3	2,4	1,4	2,9	0,59	161,20			
	Ne iyi, ne kötü	38	1,8	1,7	1,4	2,8	0,41	127,86			
	İyi	51	1,6	1,6	1,3	2,7	0,29	99,28			
	Çok iyi	101	1,6	1,6	1,1	2,4	0,27	86,73			

*p<0.05

BULGULAR

Tablo 4.53. Annelerin eşlerinin çocukları ile ilgilenmelerine ilişkin algıları ile YDÖ puan ortalamaları arasındaki Kruskal-Wallis H testi sonuçları.

Tablolar	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ortanca	Min	Max	Ss	Sıra ortalaması	H	p	İkili Karşılaştırma
Annelerin Eşlerinin Çocukları ile İlgilenmelerine İlişkin Algıları	Çok kötü	6	12,33	9	5	31	9,60	39,00	22,123	0,000*	1-3
	Kötü	5	16,00	12	9	32	9,19	55,60			1-4
	Ne iyi, ne kötü	38	20,26	23	6	34	7,28	79,62			1-5
	İyi	51	26,00	27	12	35	5,38	122,16			2-4
	Çok iyi	101	23,54	23	5	35	7,90	104,29			3-4 3-5

*p<0.05

ÖNERİLER

- Farkındalık çalışmaları
  - Kurum
  - Kuruluş
  - Sivil toplum kuruluşu
  - Yerel yönetimler
  - Meslek elemanları

- Özellikle babaların da eğitime katılması
- Çocuk gelişimi ile ilgili ana-baba okulları
  - Aile içi iletişim
  - Televizyon, telefon gibi teknoloji
  - Okula hazır olma

ÖNERİLER

- Yerel Yönetimler ve Milli Eğitim Bakanlığı

- Kreş ve anaokullarının yaygınlaştırılması

TEŞEKKÜRLER